

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

મૃદુલ એમ. દામલે અને અન્ય

વિરુદ્ધ

સી.બી.આઈ. નવી દિલ્હી

(ટ્રાન્સફર પિટિશન (ફોજદારી) નં. ૧૭/૨૦૧૨)

૧૦ મે, ૨૦૧૨

[ટી.એસ. ઠાકુર અને જ્ઞાન સુધા મિશ્રા, ન્યાયમૂર્તિઓ]

ધ કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર, ૧૯૭૩ – કલમ ૪૦૬ – દિલ્હીથી થાણે, મહારાષ્ટ્ર ખાતે ફોજદારી કેસ તબદીલ કરવાની અરજ – બંને અરજદારો – આરોપીઓ અને ફરિયાદપક્ષ દ્વારા ચાર્જશીટમાં દર્શાવેલ સાક્ષીઓની સગવડના આધારે – અરજદારો ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, ૧૯૮૮ ની કલમ ૧૩(૧)(ઈ) અને ૧૩(૨) હેઠળ ફોજદારી કાર્યવાહીનો સામનો કરી રહ્યા છે – ચાર્જશીટમાં નોંધાયેલ ૮૨ સાક્ષીઓમાંથી ૮૮ સાક્ષીઓ મહારાષ્ટ્ર રાજ્યના છે – આ કેસ સાચા અર્થમાં દિલ્હી-કેન્દ્રિત નથી કારણ કે દિલ્હીમાં એફઆઈઆર

નોંધવાનું એકમાત્ર કારણ એ હકીકત હતી કે અરજદાર નં. ૨ તપાસ સમયગાળાના એક ભાગ દરમિયાન દિલ્હીમાં નિયુક્ત હતા – સીબીઆઈ બોમ્બે ખાતે ઓફિસથી સંપૂર્ણ સજ્જ છે અને સીબીઆઈ કેસો સંભાળતી અદાલત થાણે ખાતે પણ સ્થાપિત છે, આમ, કેસની તબદીલીથી ફરિયાદપક્ષને કોઈ મુશ્કેલી થવાનું કોઈ કારણ નથી ખાસ કરીને જ્યારે ફરિયાદપક્ષ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલી તપાસ થાણે ખાતે કરવામાં આવી હતી જેમાં ફરિયાદપક્ષ કથિત રીતે અરજદારો દ્વારા હસ્તગત કરેલી સંપત્તિનો એક ભાગ શોધી કાઢ્યાનો દાવો કરે છે – ટ્રાયલનો ઝડપી નિકાલ એ પણ ટ્રાયલના ન્યાયીપણાનું પાસું છે અને ઝડપી ટ્રાયલ એ વાસ્તવમાં મૂળભૂત અધિકાર છે – જ્યારે દૂરના સ્થળોએથી સાક્ષીઓને બોલાવવાના હોય, ત્યારે ટ્રાયલનો વહેલો અંત લાવવો એટલો વધુ મુશ્કેલ બને છે તે ઉપરાંત ફરિયાદપક્ષે કોર્ટ સમક્ષ હાજર થવા માટે સમન્સ કરાવેલા સરકારી અને બિન-સરકારી સાક્ષીઓના મુસાફરી ખર્ચના રૂપમાં વધારાનો બોજ વહન કરવો પડે છે – સ્પેશિયલ જજ, સીબીઆઈ કેસિસ, રોહિણી કોર્ટ્સ, નવી દિલ્હીની કોર્ટમાં પેન્ડિંગ ફોજદારી કેસ તે મુજબ સ્પેશિયલ જજ, સીબીઆઈ કેસિસ, સેશન્સ કોર્ટ, થાણે, મહારાષ્ટ્ર ખાતે તબદીલ કરવામાં આવેલ – ધ પ્રિવેન્શન ઓફ કરપ્શન એક્ટ, ૧૯૮૮ – કલમ ૧૩(૧)(ઈ) અને ૧૩(૨).

ધ કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર, ૧૯૭૩ ની કલમ ૪૦૬ હેઠળની વર્તમાન અરજીમાં, અરજદારોએ પક્ષકારોની અને ફરિયાદપક્ષ દ્વારા ચાર્જશીટમાં દર્શાવેલ સાક્ષીઓની સગવડના આધારે સ્પેશિયલ જજ, સીબીઆઈ કેસિસ, રોહિણી કોર્ટ્સ, નવી દિલ્હીની કોર્ટમાં પેન્ડિંગ ફોજદારી કેસને સ્પેશિયલ જજ,

સીબીઆઈ કેસિસ, સેશન્સ કોર્ટ, થાણે, મહારાષ્ટ્ર ખાતે તબદીલ કરવા અરજ કરી હતી.

અરજદારો પતિ-પત્ની છે. જ્યારે અરજદાર નં. ૨-પતિ હાલમાં વાપી, ગુજરાત ખાતે આસિસ્ટન્ટ કમિશનર, સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ, કર્ડમ્સ અને સર્વિસ ટેક્સ તરીકે નિયુક્ત છે, ત્યારે અરજદાર નં. ૧-પત્ની મહારાષ્ટ્ર રાજ્યમાં ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ તરીકે પ્રેક્ટિસ કરે છે. તેઓ જાણીતા આવકના સ્ત્રોતો કરતાં અપ્રમાણસર સંપત્તિ એકત્ર કરવા બદલ ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, ૧૯૮૮ ની કલમ ૧૩(૧)(ઈ) અને ૧૩(૨) હેઠળ ફોજદારી કાર્યવાહીનો સામનો કરી રહ્યા છે. ચાર્જશીટમાં ચાદીબદ્ધ ૯૨ સાક્ષીઓમાંથી ૮૮ મહારાષ્ટ્ર રાજ્યના છે. અરજદારોએ ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે દિલ્હીથી થાણે કેસની તબદીલી માત્ર ટ્રાયલનો સામનો કરી રહેલા બે આરોપી વ્યક્તિઓ માટે જ અનુકૂળ રહેશે નહીં પરંતુ ફરિયાદપક્ષ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલા સાક્ષીઓ માટે પણ અનુકૂળ રહેશે જેમને છેક દિલ્હી સુધી મુસાફરી કરવાને બદલે થાણે ખાતે તેમની જુબાની આપવા માટે હાજર થવું સરળ રહેશે.

અરજી મંજૂર કરતાં, કોર્ટે ઠેરવેલ કે:

૧. સીઆરપીસીની કલમ ૪૦૬ આ અદાલતને જ્યારે પણ આ અદાલતને એવું જણાય કે તેવો હુકમ ન્યાયના હિત માટે ઉચિત છે ત્યારે એક હાઈકોર્ટમાંથી બીજી હાઈકોર્ટમાં અથવા એક હાઈકોર્ટને તાબાની ફોજદારી અદાલતમાંથી બીજી હાઈકોર્ટને તાબાની સમાન અથવા ઉચ્ચ

અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતી બીજી ફોજદારી અદાલતમાં કેસો તબદીલ કરવાની સત્તા આપે છે. ઔચિત્યનો પ્રશ્ન દરેક કેસની હકીકતો પર આધાર રાખે છે, જેમાં ન્યાયના ઉદ્દેશોને પરિપૂર્ણ કરવાની જરૂરિયાત સર્વોચ્ચ વિચારણા છે. [પેરા ૫] [૯૨૫-એફ-એચ; ૯૨૬-એ-બી]

ડૉ. સુબ્રમણ્યમ સ્વામી વિરુદ્ધ રામકૃષ્ણ હેગડે (૧૯૯૦) ૧ એસ.સી.સી. ૪: ૧૯૮૯ (૧) સપ્લી. એસ.સી.આર. ૪૬૯ - આધાર રાખવામાં આવેલ.

૨.૧. ઔચિત્યના પ્રશ્નના નિર્ણય માટે સુસંગત સામગ્રીરૂપ હકીકતો વિવાદમાં નથી. ચાર્જશીટમાં ૯૨ સાક્ષીઓની યાદી છે, જેમાંથી ૮૮ દિલ્હી બહારના અને મહારાષ્ટ્રના વિવિધ સ્થળોના છે. અરજદાર નં. ૧ થાણેમાં પ્રેક્ટિસ કરતા ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ છે, જ્યારે અરજદાર નં. ૨, કેસમાંના એકમાત્ર અન્ય આરોપી, હાલમાં ગુજરાત રાજ્યના વાપી ખાતે નિયુક્ત છે જે દિલ્હીની સરખામણીએ થાણેની નજીક છે. આ સ્વીકૃત હકીકતોના પ્રકાશમાં, એ સ્પષ્ટ છે કે દિલ્હીની રોહિણી કોર્ટમાં ટ્રાયલ માત્ર આરોપી વ્યક્તિઓ માટે જ નહીં પરંતુ દિલ્હીમાં કે તેની આસપાસ હોઈ શકે તેવા જ સિવાય ફરિયાદપક્ષ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલા લગભગ તમામ સાક્ષીઓ માટે પણ અસુવિધાજનક રહેશે. આ કેસ અન્યથા પણ સાચા અર્થમાં દિલ્હી-કેન્દ્રિત નથી કારણ કે દિલ્હીમાં એફઆઈઆર નોંધવાનું એકમાત્ર કારણ એ હકીકત હતી કે અરજદાર નં. ૨ ચકાસણી

સમયગાળાના એક ભાગ દરમિયાન દિલ્હીમાં નિયુક્ત હતા. [પેરા ૬]
[૯૨૬-બી-ઈ]

૨.૨. સીબીઆઈ બોમ્બે ખાતે ઓફિસથી સંપૂર્ણ સજ્જ છે અને સીબીઆઈ કેસો સંભાળતી કોર્ટ થાણે ખાતે પણ સ્થાપિત છે તે હકીકતના પ્રકાશમાં, કેસની તબદીલીથી ફરિયાદપક્ષને કોઈ મુશ્કેલી થવાનું કોઈ કારણ નથી, ખાસ કરીને જ્યારે ફરિયાદપક્ષ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલી તપાસ થાણે ખાતે કરવામાં આવી હતી જેમાં ફરિયાદપક્ષ અરજદારો દ્વારા કથિત રીતે મેળવેલી સંપત્તિનો એક ભાગ શોધી કાઢ્યાનો દાવો કરે છે. [પેરા ૧૧] [૯૨૮-ડી-એફ]

૨.૩. એમાં કોઈ શંકા નથી કે દિલ્હી ખાતેની ટ્રાયલ કે જેમાં સાક્ષીઓ મહારાષ્ટ્રથી મુસાફરી કરે તેવી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે તે વર્ષો સુધી લંબાઈ જવાની શક્યતા છે. ટ્રાયલનો ઝડપી નિકાલ એ પણ ટ્રાયલના ન્યાયીપણાનું એક પાસું છે અને ઝડપી ટ્રાયલ એ વાસ્તવમાં મૂળભૂત અધિકાર છે. જ્યારે દૂરના સ્થળોએથી સાક્ષીઓને બોલાવવાના હોય, ત્યારે ટ્રાયલનો વહેલો અંત લાવવો એટલો વધુ મુશ્કેલ બની જાય છે ઉપરાંત ફરિયાદપક્ષે કોર્ટ સમક્ષ હાજર થવા માટે સમન્સ કરાવેલા સરકારી અને બિન-સરકારી સાક્ષીઓના મુસાફરી ખર્ચના રૂપમાં વધારાનો બોજ વહન કરવો પડે છે. [પેરા ૧૨] [૯૨૯-બી-ડી]

મિયાઝુ રામ અને અન્ય વિરુદ્ધ સી.બી.આઈ. (૨૦૧૦) ૭ એસ.સી.સી.
૭૯૯: ૨૦૧૦ (૯) એસ.સી.આર. ૫૫૪ અને નહર સિંહ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ
ઇન્ડિયા (૨૦૧૧) ૧ એસ.સી.સી. ૩૦૭: ૨૦૧૦ (૧૩) એસ.સી.આર. ૮૫૧
– ભિન્ન પાડવામાં આવેલ.

અબ્દુલ નઝર મદની વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ તમિલનાડુ, (૨૦૦૦) ૬
એસ.સી.સી. ૨૦૪: ૨૦૦૦ (૩) એસ.સી.આર. ૧૦૨૮; શ્રી વૈદ્યનાથ આયુર્વેદ
ભવન પ્રા. લિ. વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ પંજાબ અને અન્ય (૨૦૦૯) ૯ એસ.સી.સી.
૪૧૪: ૨૦૦૯ (૧૨) એસ.સી.આર. ૩૨૬; શ્રીમતી સેસમ્મા ફિલિપ વિરુદ્ધ પી.
ફિલિપ (૧૯૭૩) ૧ એસ.સી.સી. ૪૦૫; કેપ્ટન અમરિન્દર સિંહ વિરુદ્ધ પ્રકાશ
સિંહ બાદલ (૨૦૦૯) ૬ એસ.સી.સી. ૨૬૦: ૨૦૦૯ (૯) એસ.સી.આર.
૧૯૪; જયેન્દ્ર સરસ્વતી સ્વામીગલ વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ તમિલનાડુ (૨૦૦૫) ૮
એસ.સી.સી. ૭૭૧: ૨૦૦૫ (૪) સપ્લી. એસ.સી.આર. ૫૫૬ અને હુસૈનારા
ખાતૂન અને અન્ય વિરુદ્ધ ગૃહ સચિવ, બિહાર રાજ્ય, પટના (૧૯૮૦) ૧
એસ.સી.સી. ૮૧: ૧૯૭૯ (૩) એસ.સી.આર. ૧૬૯ – આધાર રાખવામાં
આવેલ.

૩. પરિણામે, સ્પેશિયલ જજ, સીબીઆઈ કેસિસ, રોહિણી કોર્ટ્સ, નવી
દિલ્હીની કોર્ટમાં પેન્ડિંગ સી.બી.આઈ. વિરુદ્ધ મૃદુલ મિલિંદ દામલે અને
અન્ય શીર્ષકવાળો ફોજદારી કેસ નં. ૪૫/૨૦૦૮ સ્પેશિયલ જજ,

સીબીઆઈ કેસિસ, સેશન્સ કોર્ટ, થાણે, મહારાષ્ટ્ર ખાતે તબદીલ કરવામાં આવે છે. [પેરા ૧૩] [૯૨૯-ઈ-એફ]

કેસ લો રેકૉર્ડ્સ:

૧૯૮૯ (૧) સપ્લી. એસ.સી.આર. ૪૬૯ : આધાર રાખ્યો : પેરા ૫

૨૦૦૦ (૩) એસ.સી.આર. ૧૦૨૮ : આધાર રાખ્યો : પેરા ૮

૨૦૦૯ (૧૨) એસ.સી.આર. ૩૨૬ : આધાર રાખ્યો : પેરા ૯

(૧૯૭૩) ૧ એસ.સી.સી. ૪૦૫ : આધાર રાખ્યો : પેરા ૧૦

૨૦૦૯ (૯) એસ.સી.આર. ૧૯૪ : આધાર રાખ્યો : પેરા ૧૦

૨૦૦૫ (૪) સપ્લી. એસ.સી.આર. ૫૫૬ : આધાર રાખ્યો : પેરા ૧૦

૨૦૧૦ (૯) એસ.સી.આર. ૫૫૪ : ભિન્ન પાડ્યો : પેરા ૧૧

૨૦૧૦ (૧૩) એસ.સી.આર. ૮૫૧ : ભિન્ન પાડ્યો : પેરા ૧૧

૧૯૭૯ (૩) એસ.સી.આર. ૧૬૯ : આધાર રાખ્યો : પેરા ૧૨

ક્રિમિનલ ઓરિજિનલ જ્યુરિડિક્શન : ટ્રાન્સફર પિટિશન (ફોજદારી) નં.

૧૭/૨૦૧૨.

ધ કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર, ૧૯૭૩ ની કલમ ૪૦૬ હેઠળની અરજી.

અરજદારો વતી વિનય નવરે, કેશવ રંજન, સત્યજીત કુમાર, આભા આર. શર્મા.

સામાવાળા વતી એચ.પી. રાવલ, એએસજી, રંજના નારાયણ, આનંદો મુખર્જી, અરવિંદ કુમાર શર્મા.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ ટી.એસ. ઠાકુર દ્વારા આપવામાં આવેલ.

૧. ધ કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર, ૧૯૭૩ ની કલમ ૪૦૬ હેઠળની આ અરજીમાં, અરજદારો પક્ષકારો અને ફરિયાદપક્ષ દ્વારા ચાર્જશીટમાં દર્શાવવામાં આવેલા સાક્ષીઓની સગવડના આધારે સ્પેશિયલ જજ, સીબીઆઈ કેસિસ, રોહિણી કોર્ટ્સ, નવી દિલ્હીની કોર્ટમાં પેવિંગ ફોજદારી કેસ નં. ૪૫/૨૦૦૮ ને સ્પેશિયલ જજ, સીબીઆઈ કેસિસ, સેશન્સ કોર્ટ, થાણે, મહારાષ્ટ્ર ખાતે તબદીલ કરવા અરજ કરે છે.

૨. અરજદારો પતિ-પત્ની છે. જ્યારે અરજદાર નં. ૨-પતિ હાલમાં વાપી, ગુજરાત ખાતે આસિસ્ટન્ટ કમિશનર, સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ, કસ્ટમ્સ અને સર્વિસ ટેક્સ તરીકે નિયુક્ત છે, ત્યારે અરજદાર નં. ૧-પત્ની મહારાષ્ટ્ર રાજ્યમાં ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ તરીકે પ્રેક્ટિસ કરે છે. બંને અરજદારો ધ પ્રિવેન્શન ઓફ કરપ્શન એક્ટ, ૧૯૮૮ ની કલમ ૧૩(૧)(ઈ) અને ૧૩(૨) સાથે વંચાણે ધ ઈન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૧૦૯ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે ફોજદારી કેસ નં. ૪૫/૨૦૦૮ માં ફોજદારી કાર્યવાહીનો સામનો કરી રહ્યા છે. સદર કેસ ૧૪ જુલાઈ, ૨૦૦૫ ના રોજ અરજદાર-પતિ સામે નવી દિલ્હી અને થાણે ખાતેના

તેમના ઘરોમાં હાથ ધરવામાં આવેલી ઝડતી દરમિયાન રોકડ અને અન્ય મિલકત જપ્ત કરવાના આધારે નોંધવામાં આવ્યો હતો. સદર સર્ચ કામગીરી દરમિયાન અરજદાર નં. ૧-પત્નીના નામે બેંક લોકર પણ જપ્ત કરવામાં આવ્યું હતું.

૩. ફરિયાદપક્ષનો કેસ એવો જણાય છે કે અરજદાર નં. ૨-મિલિંદ પુરુષોત્તમ દામલે નવી દિલ્હી ખાતે આસિસ્ટન્ટ કમિશનર, સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ, કસ્ટમ્સ અને સર્વિસ ટેક્સ તરીકે નિયુક્ત હતા તે દરમિયાન, તેમણે ૧.૪.૨૦૦૦ થી ૨.૨.૨૦૦૫ ના સમયગાળા દરમિયાન પોતાના નામે અને પોતાના પરિવારના નામે પોતાની જાણીતી આવકના સ્ત્રોતો કરતાં અપ્રમાણસર સંપત્તિ એકત્ર કરી છે. તપાસ પૂર્ણ થતાં દંપતી સામે ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી હતી જેમાં ફરિયાદપક્ષે પતિ પર ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, ૧૯૮૮ ની કલમ ૧૩(૧)(ઈ) અને ૧૩(૨) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ કરવાનો આરોપ મૂક્યો હતો જ્યારે પત્ની પર આઈપીસીની કલમ ૧૦૯ સાથે વંચાણે ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, ૧૯૮૮ ની કલમ ૧૩(૧)(ઈ) અને ૧૩(૨) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર સદર ગુનાની દુષ્પ્રેરણા (એબેટમેન્ટ) નો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો. પ્રશ્ન હેઠળની ચાર્જશીટ શરૂઆતમાં સ્પેશિયલ જજ, સીબીઆઈ કેસિસ, પટિયાલા હાઉસ, નવી દિલ્હી સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવી હતી પરંતુ ત્યારબાદ સ્પેશિયલ જજ, સીબીઆઈ કેસિસ, રોહિણી, નવી દિલ્હીની કોર્ટમાં તબદીલ કરવામાં આવી હતી. ફરિયાદપક્ષના કેસને સાબિત કરવા માટે ચાર્જશીટમાં ૯૨ જેટલા સાક્ષીઓની યાદી આપવામાં આવી છે. એ બાબત વિવાદમાં નથી કે સદર ૯૨ સાક્ષીઓમાંથી ૮૮ સાક્ષીઓ મહારાષ્ટ્ર રાજ્યના છે, જેમાંના મોટાભાગના

થાણે, મુંબઈ અથવા નવી મુંબઈ જિલ્લાના છે જ્યારે કેટલાક તે રાજ્યના પુણે અથવા સતારા જિલ્લાના છે. ચાર્જશીટના ક્રમ નંબર ૬૨, ૬૮, ૮૧ અને ૮૨ પર દર્શાવેલા બાકીના ૪ સાક્ષીઓ દિલ્હીના છે. સદર ચાર સાક્ષીઓમાંથી બે હવે દિલ્હીમાં નથી તેમ કહેવાય છે. અરજદારો આક્ષેપ કરે છે કે ચાર્જશીટ દાખલ થઈ ત્યારથી તેઓ નિયમિતપણે દિલ્હીમાં કોર્ટમાં હાજરી આપી રહ્યા છે પરંતુ અત્યાર સુધીમાં ટ્રાયલના નિષ્કર્ષ તરફ બહુ પ્રગતિ થઈ નથી. અરજદાર નં. ૧, જેઓ થાણેમાં પ્રેક્ટિસ કરતા ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ છે, તેમની પાસે તેમની વ્યાવસાયિક પ્રતિબદ્ધતાઓ ઉપરાંત, તેમની ૭૫ વર્ષની વયની માતા પ્રત્યેની જવાબદારી છે જે તેમની સાથે રહે છે. તેથી, દિલ્હીમાં સદર અરજદારની હાજરીથી તેમને વ્યક્તિગત, વ્યાવસાયિક અને પારિવારિક મોરચે પણ અસુવિધા થશે. તેવી જ રીતે અરજદાર નં. ૨ જેઓ હાલમાં ગુજરાતમાં નિયુક્ત છે તેમને સુનાવણીની દરેક તારીખે છેક દિલ્હી સુધી મુસાફરી કરવી અત્યંત અસુવિધાજનક લાગે છે. અરજદારો ભારપૂર્વક જણાવે છે કે દિલ્હીથી થાણે કેસની તબદીલી, ઉપરોક્ત સંજોગોમાં, માત્ર ટ્રાયલનો સામનો કરી રહેલા બે આરોપી વ્યક્તિઓ માટે જ નહીં પરંતુ ફરિયાદપક્ષ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલા સાક્ષીઓ માટે પણ અનુકૂળ રહેશે જેમને છેક દિલ્હી સુધી મુસાફરી કરવાને બદલે થાણે ખાતે તેમની જુબાની આપવા માટે હાજર થવું સરળ લાગશે.

૪. આ અરજીનો સામાવાળા દ્વારા વિરોધ કરવામાં આવ્યો છે જેમણે સીનિયર સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ ઓફ પોલીસ, એસીયુ-૪, સીબીઆઈ, નવી દિલ્હી દ્વારા સોગંદ પર લેવાયેલું કાઉન્ટર-એક્ઝિડેવિટ દાખલ કર્યું છે, જેમાં

સામાવાળાએ એ કારણોસર દિલ્હીમાં ચાર્જશીટ દાખલ કરવાનું વાજબી ઠેરવવાનો પ્રયાસ કર્યો છે કે અરજદાર નં. ૨ તપાસ સમયગાળા દરમિયાન એટલે કે ૧.૪.૨૦૦૦ થી ૨.૨.૨૦૦૫ દરમિયાન એફઆઈઆરની નોંધણી સુધી ૧૯ ડિસેમ્બર, ૨૦૦૨ થી સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ, નવી દિલ્હી ખાતે આસિસ્ટન્ટ કમિશનર તરીકે નિયુક્ત હતા. જો કે, કાઉન્ટર-એફિડેવિટ એ હકીકતનો ઇનકાર કરતું નથી કે ફરિયાદપક્ષ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલા ૯૨ સાક્ષીઓમાંથી ૮૮ સાક્ષીઓ મહારાષ્ટ્રના છે.

૫. અમે અરજદારોના વિદ્વાન વકીલ અને સામાવાળા વતી એડિશનલ સોલિસિટર જનરલ શ્રી એચ.પી. રાવલને સાંભળ્યા છે. સીઆરપીસીની કલમ ૪૦૬ આ અદાલતને જ્યારે પણ આ કોર્ટને એવું જણાય કે તેવો હુકમ ન્યાયના હિત માટે ઉચિત છે ત્યારે એક હાઇકોર્ટમાંથી બીજી હાઇકોર્ટમાં અથવા એક હાઇકોર્ટને તાબાની ફોજદારી કોર્ટમાંથી બીજી હાઇકોર્ટને તાબાની સમાન અથવા ઉચ્ચ અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતી બીજી ફોજદારી કોર્ટમાં કેસો તબદીલ કરવાની સત્તા આપે છે. તબદીલ કરવાની સત્તાનો સ્ત્રોત અને તેની પૂર્ણતા સામે સામાવાળા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી રાવલ દ્વારા અમારી સમક્ષ કોઈ વિવાદ કરવામાં આવ્યો નથી. અન્યથા પણ જેમ કે આ કોર્ટ દ્વારા ડૉ. સુબ્રમણ્યમ સ્વામી વિરુદ્ધ રામકૃષ્ણ હેગડે (૧૯૯૦) ૧ એસ.સી.સી. ૪ માં અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે, ઔચિત્યનો પ્રશ્ન દરેક કેસની હકીકતો પર આધાર રાખે છે, જેમાં ન્યાયના ઉદ્દેશોને પરિપૂર્ણ કરવાની જરૂરિયાત સર્વોચ્ચ વિચારણા છે.

૬. ઔચિત્યના પ્રશ્નના નિર્ણય માટે સુસંગત સામગ્રીરૂપ હકીકતો વિવાદમાં નથી કેમ કે સામાવાળા એ વાતનો ઇન્કાર કરતા નથી કે ચાર્જશીટમાં ૯૨ સાક્ષીઓની યાદી છે, જેમાંથી ૮૮ દિલ્હી બહારના અને મહારાષ્ટ્રના વિવિધ સ્થળોના છે. એ બાબત પણ વિવાદમાં નથી કે અરજદાર નં. ૧ થાણેમાં પ્રેક્ટિસ કરતા ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ છે, જ્યારે અરજદાર નં. ૨ કે જેઓ કેસમાં એકમાત્ર અન્ય આરોપી છે તેઓ હાલમાં ગુજરાત રાજ્યના વાપી ખાતે નિયુક્ત છે જે દિલ્હીની સરખામણીએ થાણેની નજીક છે. તે સ્વીકૃત હકીકતોના પ્રકાશમાં એ સ્પષ્ટ છે કે દિલ્હીની રોહિણી કોર્ટમાં ટ્રાયલ માત્ર આરોપી વ્યક્તિઓ માટે જ નહીં પરંતુ દિલ્હીમાં કે તેની આસપાસ હોઈ શકે તેવા જ સિવાય ફરિયાદપક્ષ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલા લગભગ તમામ સાક્ષીઓ માટે અસુવિધાજનક રહેશે. આ કેસ અન્યથા પણ સાચા અર્થમાં દિલ્હી-કેન્દ્રિત નથી કારણ કે દિલ્હીમાં એફઆઈઆર નોંધવાનું એકમાત્ર કારણ એ હકીકત હતી કે અરજદાર નં. ૨ તપાસ સમયગાળાના એક ભાગ દરમિયાન દિલ્હીમાં નિયુક્ત હતા.

૭. શ્રી રાવલે કોઈ શંકા વિના એવી દલીલ કરી હતી કે દિલ્હી બહાર કેસની તબદીલીથી સામાવાળાને નુકસાન થશે પરંતુ તે કેવી રીતે થશે તે દર્શાવવામાં તેઓ અસમર્થ હતા. ટ્રાયલના નિકાલને ઝડપી બનાવવા માટે સાક્ષીઓની યાદી યોગ્ય રીતે ટૂંકાવી શકાય કે કેમ તેની તપાસ કરવા માટે શ્રી રાવલે વાસ્તવમાં સમય લીધો હતો. પરંતુ સૂચનાઓ લીધા પછી, શ્રી રાવલે રજૂઆત કરી હતી કે આ તબક્કે આવું કોઈપણ નિવેદન આપવું શક્ય બનશે નહીં, અને તે યોગ્ય પણ છે, કારણ કે ટ્રાયલ શરૂ થયા પછી જ સરકારી વકીલ તે

પાસા પર નિર્ણય લઈ શકે છે, જે સાબિત કરવા માંગતા તથ્યોને તેઓ કેવી રીતે જુએ છે અથવા તે સાબિત થયા છે તેના પર આધાર રાખે છે.

૮. અબ્દુલ નઝર મદની વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ તમિલનાડુ, (૨૦૦૦) ૬ એસ.સી.સી. ૨૦૪ માં, આ અદાલતે ફોજદારી કેસને એક અદાલતમાંથી બીજી અદાલતમાં તબદીલ કરવાની અરજ સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે ટ્રાયલના ન્યાયીપણાના મહત્વ પર ભાર મૂક્યો હતો અને અવલોકન કર્યું હતું કે જ્યારે ટ્રાન્સફર પિટિશન નક્કી કરવા માટે કોઈ સાર્વત્રિક અથવા જડ નિયમો નક્કી કરી શકાતા નથી જે હંમેશા દરેક કેસની હકીકતોના આધારે નક્કી થવી જોઈએ, ત્યારે ટ્રાયલ પર રજૂ કરવાના સાક્ષીઓ સહિત પક્ષકારોની સગવડ એ એક સુસંગત વિચારણા છે. આ કોર્ટે અવલોકન કર્યું:

"૭. ફોજદારી ટ્રાયલનો હેતુ બાહ્ય બાબતોથી પ્રભાવિત થયા વિના નિષ્પક્ષ અને ન્યાયી ન્યાય આપવાનો છે. જ્યારે એવું દર્શાવવામાં આવે કે ટ્રાયલની નિષ્પક્ષતામાં જાહેર જનતાનો વિશ્વાસ ગંભીર રીતે જોખમાશે, ત્યારે કોઈપણ પક્ષકાર સીઆરપીસીની કલમ ૪૦૭ હેઠળ રાજ્યની અંદર અને કલમ ૪૦૬ હેઠળ દેશમાં ગમે ત્યાં કેસની તબદીલી માંગી શકે છે. નિષ્પક્ષ અને તટસ્થ તપાસ અથવા ટ્રાયલ ન મળવાની આશંકા વાજબી હોવી જરૂરી છે અને અટકળો અને અનુમાનો પર આધારિત કાલ્પનિક ન હોવી જોઈએ. જો એવું જણાય કે કોઈપણ અદાલત સમક્ષ અથવા કોઈપણ સ્થળે પણ નિષ્પક્ષતાથી અને વસ્તુલક્ષી રીતે અને કોઈપણ

પૂર્વગ્રહ વિના ફોજદારી ન્યાય આપવાનું શક્ય નથી, તો યોગ્ય અદાલત કેસને અન્ય અદાલતમાં તબદીલ કરી શકે છે જ્યાં તેને લાગે છે કે ન્યાયી અને યોગ્ય ટ્રાયલ ચલાવવી અનુકૂળ છે. ટ્રાન્સફર પિટિશન નક્કી કરવા માટે કોઈ સાર્વત્રિક અથવા જડ નિયમો નક્કી કરી શકાતા નથી જે હંમેશા દરેક કેસની હકીકતોના આધારે નક્કી થવી જોઈએ. ટ્રાયલમાં રજૂ કરવાના સાક્ષીઓ સહિત પક્ષકારોની સગવડ પણ ટ્રાન્સફર પિટિશન નક્કી કરવા માટે એક સુસંગત વિચારણા છે. પક્ષકારોની સગવડનો અર્થ માત્ર અરજદારોની એકલાની સગવડ નથી જેઓ આશંકાના ગેરસમજભર્યા વિચારો પર અદાલત સમક્ષ આવ્યા હતા. તબદીલીના હેતુઓ માટે સગવડ એટલે ફરિયાદપક્ષ, અન્ય આરોપીઓ, સાક્ષીઓની સગવડ અને સમાજનું વ્યાપક હિત."

૯. તેવી જ રીતે, શ્રી વૈદ્યનાથ આયુર્વેદ ભવન પ્રા. લિ. વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ પંજાબ અને અન્ય (૨૦૦૯) ૯ એસ.સી.સી. ૪૧૪ માં, આ કોર્ટે ઠેરવ્યું હતું કે એક રાજ્યમાં આવેલી એક અદાલતમાંથી બીજા રાજ્યમાં આવેલી બીજી અદાલતમાં ફોજદારી કેસ તબદીલ કરવાનો નિર્દેશ આપતી વખતે ટ્રાયલમાં રજૂ કરવાના સાક્ષીઓ સહિત પક્ષકારોની સગવડ એ એક સુસંગત વિચારણા છે.

૧૦. શ્રીમતી સેસમ્મા ફિલિપ વિરુદ્ધ પી. ફિલિપ (૧૯૭૩) ૧ એસ.સી.સી. ૪૦૫ માં, જે એક વૈવાહિક કેસ હતો, આ કોર્ટની પાંચ ન્યાયાધીશોની બેન્ચે મહિલા અરજદારની સુરક્ષાના આધારે ફોજદારી કેસ

દિલ્હીથી દુર્ગ તબદીલ કર્યો હતો. તેવી જ રીતે કેપ્ટન અમરિન્દર સિંહ વિરુદ્ધ પ્રકાશ સિંહ બાદલ (૨૦૦૯) ૬ એસ.સી.સી. ૨૬૦ માં, આ કોર્ટે ઠેરવ્યું હતું કે નિષ્પક્ષ ટ્રાયલ અને પક્ષકારો તથા સાક્ષીઓની સગવડ એ ટ્રાન્સફર પિટિશન નક્કી કરવા માટે સુસંગત બાબતો છે. જયેન્દ્ર સરસ્વતી સ્વામીગલ વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ તમિલનાડુ (૨૦૦૫) ૮ એસ.સી.સી. ૭૭૧ માં, આ અદાલતે ફરિયાદ પક્ષની સગવડ અને ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ લગભગ તમામ સાક્ષીઓએ જે ભાષામાં જુબાની આપવાની હતી તે ભાષાને ધ્યાનમાં રાખીને કેસને કાંચીપુરમથી પોંડિચેરી તબદીલ કર્યો હતો.

૧૧. ઉપરોક્ત નિર્ણયોના પ્રકાશમાં અને એ હકીકત કે સીબીઆઈ બોમ્બે ખાતે એક કચેરી સાથે સંપૂર્ણ સજ્જ છે અને સીબીઆઈ કેસો સંભાળતી અદાલત થાણે ખાતે પણ સ્થાપિત છે, અમને કોઈ કારણ જણાતું નથી કે શા માટે કેસની તબદીલીથી ફરિયાદપક્ષને કોઈ મુશ્કેલી થશે ખાસ કરીને જ્યારે ફરિયાદપક્ષ દ્વારા જેના પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે તેવી ઝડતી થાણે ખાતે હાથ ધરવામાં આવી હતી જેમાં ફરિયાદપક્ષે અરજદારો દ્વારા કથિત રીતે મેળવેલી સંપત્તિનો એક ભાગ શોધી કાઢ્યાનો દાવો કર્યો છે. શ્રી રાવલ દ્વારા આ અદાલતના ભિયાડ રામ અને અન્ય વિરુદ્ધ સીબીઆઈ (૨૦૧૦) ૭ એસ.સી.સી. ૭૯૯ ના નિર્ણય પર મૂકવામાં આવેલો આધાર તેમને કોઈ ઉપયોગી નથી. ભિયાડ રામના કેસ (ઉપરોક્ત) માં મુખ્ય આરોપીએ કેસની તબદીલી માટે અરજી કરી નહોતી અને દર્શાવવામાં આવેલા સાક્ષીઓની સંખ્યા વર્તમાન કેસ જેટલી મોટી નહોતી કે સાક્ષીઓનો મોટો હિસ્સો તે રાજ્યમાં સ્થિત નહોતો જ્યાં કેસ તબદીલ કરવા

માંગવામાં આવ્યો હતો. આરોપી એક વગદાર વ્યક્તિ હતો તે બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને ટ્રાયલની નિષ્પક્ષતા અંગેની ગંભીર આશંકાઓ પણ આ અદાલતે નોંધી હતી. તેવી જ રીતે શ્રી રાવલ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલો નહર સિંહ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા (૨૦૧૧) ૧ એસ.સી.સી. ૩૦૭ નો નિર્ણય સંપૂર્ણપણે અલગ હકીકતવાળી પરિસ્થિતિ સાથે સંબંધિત હતો. તે કેસમાં તબદીલી માટેની અરજ આરોપી અને સાક્ષીઓની સગવડના આધારે એટલી બધી નહોતી જેટલી અદાલતની સ્વતંત્રતા પર હતી જેની સમક્ષ મામલો પેઢિંગ હતો. આ કોર્ટને લાગ્યું કે તે આધારે તબદીલી માત્ર સમગ્ર ન્યાયતંત્ર જ નહીં પરંતુ તપાસ એજન્સીની વિશ્વસનીયતા પર પણ પ્રસ્નાથ સમાન રહેશે. વર્તમાન કેસમાં તેવી સ્થિતિ કે તેવો આધાર નથી.

૧૨. એ કહેવાની જરૂર નથી કે દિલ્હી ખાતેની ટ્રાયલ કે જેમાં સાક્ષીઓ મહારાષ્ટ્રથી મુસાફરી કરે તેવી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે તે વર્ષો સુધી લંબાઈ જવાની શક્યતા છે. ટ્રાયલનો ઝડપી નિકાલ એ પણ ટ્રાયલના ન્યાયીપણાનું એક પાસું છે અને ઝડપી ટ્રાયલ એ વાસ્તવમાં એક મૂળભૂત અધિકાર છે જેવું કે આ કોર્ટ દ્વારા હુસૈનારા ખાતૂન અને અન્ય વિરુદ્ધ ગૃહ સચિવ, બિહાર રાજ્ય, પટના (૧૯૮૦) ૧ એસ.સી.સી. ૮૧ માં અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે. જ્યારે દૂરના સ્થળોએથી સાક્ષીઓને બોલાવવાના હોય, ત્યારે કોર્ટ સમક્ષ હાજર થવા માટે સમન્સ કરાવેલા સરકારી અને બિન-સરકારી સાક્ષીઓના મુસાફરી ખર્ચના રૂપમાં ફરિયાદપક્ષે વધારાનો બોજ વહન કરવો પડશે તે હકીકત ઉપરાંત ટ્રાયલનો વહેલો અંત લાવવો એટલો વધુ મુશ્કેલ બને છે.

૧૩. પરિણામે, અમે આ અરજી મંજૂર કરીએ છીએ અને સ્પેશિયલ જજ, સીબીઆઈ કેસિસ, રોહિણી કોર્ટ્સ, નવી દિલ્હીની કોર્ટમાં પેનિંગ સી.બી.આઈ. વિરુદ્ધ મૃદુલ મિલિંદ દામલે અને અન્ય શીર્ષકવાળા ફોજદારી કેસ નં. ૪૫/૨૦૦૮ ને સ્પેશિયલ જજ, સીબીઆઈ કેસિસ, સેશન્સ કોર્ટ, થાણે, મહારાષ્ટ્ર ખાતે તબદીલ કરીએ છીએ. કેસનો રેકર્ડ તાત્કાલિક તે કોર્ટમાં તબદીલ કરવામાં આવશે જે આ મામલાને હાથ પર લેશે અને શક્ય તેટલી ઝડપથી તેનો નિકાલ કરશે.

ટ્રાન્સફર પિટિશન મંજૂર કરવામાં આવે છે.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.